

STANECLI≠ZACSKÓ≠SZATYOR

Jelen kamarakiállítás a papírzacskók és nejlonszatyrok fél évszázados történetéből szemezget. A múlt század harmincas éveitől a nyolcvanas évekig látható itt pár tucat zacskó – talán nem a legérdektelenebb darabok.

STANECLI≠ZACSKÓ≠SZATYOR

A kiállítás címe némi magyarázatra szorul. A stanecli nem egyenlő zacskó, zacskó nem egyenlő szatyor cím egyszerre helyes és helytelen. A stanecli (helyesen stanicli) ugyanis, a német-magyar nagyszótár szerint, pontosan egyenlő a zacskóval. Viszont: formailag nem az itt látható zacskókat jelenti. Merthogy a satenclinek nincs szabott formája és ragasztva sincs, csak egy darab méretre tépett újságpapír, amit tölcser formára hengerítenek, csücskét visszahajtják, hogy a beleszórt apróság (patkószeg, gesztenye, kukorica) ki ne bújjon az alján.

STANECLI≠ZACSKÓ≠SZATYOR

Akkor tehát itt nem stanecliket látunk, hanem zacskókat és szatyrokat. Esetleg tasakokat? Nem, tasakokat nem, hiszen a tasaknak nincs füle, a tasak nem lóbálható. Tehát zacskókat. Kíváncsiságból megnéztük, milyen jelentést kap a zacskó szó Jókainál és Mikszáthnál, akik már papírzacskóban vitték haza a frissen vasalt nyakkendőt, vagy az új mandzsettagombot. Esetleg egy töltőtollat, vagy egy üvegcese gyomorkezeserűt. Nos, megunhatatlan szerzőinknél a zacskó szóra kizárólag a következő szóösszetételben bukkantunk: zacskó dohány, zacskó pénz, zacskónyi arany, esetleg egy zacskó viszketőpor. Szó sincs *R-né Hosszú Irma Művirág és Dísz toll kereskedő* papírzacskójáról, mondjuk. Ezek tehát nem zacskók itt.

De nézzük csak, mit ír a Néprajzi Szótár a nemes, délces hangzású szatyor szóra:

“A szatyor két fülellátott, hosszúkás táskára, összelapítható tarisznyára emlékeztető kosár, amit főleg gyékényből, kukoricahajból, fosztafékből kötnek. Az Alföld nagy részén szatyorból vetették a gabonát, de piacozásra szintén használták.” Eszerint tehát a terem közepén kiállított két tucat nejlonszatyor aligha lehet szatyor, furcsa is lenne, ha ilyenből vetnék a gabonát. (Igaz, ma már az is furcsának tűnik, hogy a gabonát vetik).

STANECLI≠ZACSKÓ≠SZATYOR

Bizony, nem is szatyrok ezek, hanem hordtáskák – legalábbis műanyaggyártás-ipari olvasatban. A hordtáska szintén egy patinás magyar szó, az élő nyelvben nem létezik, de próbáljunk megbarátkozni vele és legalább szövegeinkben használjuk ezt. A hordtáska az internet szerint egy fotótáskára hasonlít, amiben “hordhatunk szinte bármit, és persze a PSP-nket”. Már csak egy kérdés maradt nyitva, pontosabban kettő: ki hord szinte bármit *BNV nagydíjas szafaládé* reklámos nejlonszatyorban? Illetve: mi az a PSP?

STANECLI≠ZACSKÓ≠SZATYOR

Itt mondunk köszönetet Kotmajer László nejlonzacskó- és Szepessy Ákos papírzacskó-gyűjtőknek, akik gyűjteményük legérdekesebb darabjait megosztották velünk és Önökkel.